

‘AFM moet niet op de stoel van de Tweede Kamer gaan zitten’

Joris Polman
Amsterdam

Nog voordat de rechter uitspraak deed over een conflict tussen accountantskantoren EY en PwC en de Autoriteit Financiële Markten (AFM), is de toezichthouder naar Financiën gestapt om de spelregels te veranderen. ‘Ik schrik daar van’, zegt advocaat Jan Garvelink.

De partner van het Amsterdamse kantoor Blaisse is huisadvocaat van enkele gerenommeerde accountantsfirma's en stond, samen met Tom Barkhuysen en Christien Saris van Stibbe, EY bij in het conflict met de AFM.

Het College van Beroep voor het Bedrijfsleven (CBB) oordeelde dinsdag in die zaak dat de AFM niet heeft bewezen dat EY en PwC als organisaties tekortschieten in hun zorgplicht. Die zorgplicht zegt dat een kantoor de randvoorwaarden moet creëren waardoor accountants hun werk goed kunnen doen. Met zijn oordeel zette de hoogste rechter de manier waarop de AFM jarenlang toezicht hield definitief op losse schroeven. De AFM wil nu dat de minister van Financiën de wet aanpast.

▼ Wat vindt u daarvan?

‘Daar schrik ik van. Ik zou toch hopen dat als de toezichthouder van de rechter te horen krijgt dat hij niet goed bezig is geweest, hij eerst reflecteert op zijn eigen handelen en niet voordat de rechter überhaupt al heeft gesproken probeert de spelregels te veranderen. Na zo'n oordeel is een beetje deemoedigheid eerder gepast.’

▼ Wat is er nou misgegaan?

‘De wetgever heeft de AFM in 2006 opdracht gegeven toezicht te houden. Op zich is de wet die dat regelt vrij duidelijk. Maar nu stelt de hoogste rechter vast dat de toezichthouder zich dus niet aan de wet heeft gehouden bij het opleggen van boetes. En de rechter zegt ook dat het onderzoek van de AFM helemaal geen onderzoek is naar de vraag of de accountants wel aan hun wettelijke zorgplicht voldoen.’

▼ Is dat erg?

‘Op basis van onvoldragen onderzoek

en de uitspraken van de toezichthouder is heel veel beeldvorming ontstaan. Wat klopt daar nou van? En hoe willen we hiermee verder? Maar ik zie die reflectie op dit moment nog niet terug bij de AFM. Dat stelt mij teleur.’

▼ U zegt dat je accountants op twee manieren kunt controleren: de tuchtrechter kijkt naar de dossiers, de AFM naar de organisatie.

‘De AFM heeft meerdere instrumenten, maar er is inderdaad ruwweg een scheiding in de wet. Als een accountant een fout maakt, kun je hem daar persoonlijk op aanspreken bij de tuchtrechter, zegt de wetgever. Dat is ook logisch, want daar zit op dossierniveau meer deskundigheid dan bij de bestuursrechter.

Maar een organisatie kun je niet voor de tuchtrechter brengen. Je kunt een organisatie wel een boete opleggen als je vaststelt dat die het niet goed heeft gedaan.’

▼ De AFM heeft door de jaren heen acht boetes opgelegd aan de Big Four-kantoren (Deloitte, PwC, EY en KPMG, red.). Zes daarvan hebben ze geslikt. Als volgens u de wet zo duidelijk is, waarom zijn die accountants niet eerder naar de rechter gestapt?

‘Ik denk dat de accountants zelf ook wel zagen dat dingen niet goed gingen. Er is geen accountantsorganisatie die beweert dat er niks te verbeteren viel. En nog steeds vinden ze dat het beter kan. Maar als jij je

aan de spelregels moet houden, bekruipt je op een zeker moment toch het gevoel dat een toezichthouder dat ook moet.’

▼ Een gevolg van deze uitspraak zou ook kunnen zijn dat het toezicht scherper wordt. Schieten de accountants niet in de eigen voet?

‘Ik denk dat we meer vertrouwen moeten hebben in de rechtsstaat en de politiek. Op zich heeft de AFM helemaal niet te kampen met een onwerkbaar instrumentarium. En ik zie ook dat ze de laatste twee jaar bezig zijn het toezicht anders in te richten. Ze kijken al veel meer naar hoe het nou werkt binnen die organisaties. Dat kun je ook wel zien aan recent onderzoek dat de AFM heeft gepubliceerd.’

▼ Om er een positieve draai aan te geven: deze uitspraak is misschien ook wel een essentiële stap om het toezicht volwassen te maken.

‘Zeker, en ik vind ook dat de AFM er zo naar zou moeten kijken. Zo is de AFM ook het hoger beroep in gegaan. Maar als de hoogste rechter spreekt, luister dan ook. En probeer niet op de stoel van de Tweede Kamer te gaan zitten en nieuwe wetgeving te regelen. Dat is je taak niet.

Ik vind het echt raar om te moeten lezen dat de AFM al met de minister bezig is om de wet te veranderen. Ik kan me niet heugen dat iets dergelijks in de taakomschrijving van de AFM staat. Gelukkig niet. Zo werkt het niet in de rechtsstaat.’

Advocaat Jan Garvelink

FOTO: PETER BOER

‘Na oordeel van rechter is een beetje deemoedigheid eerder gepast’